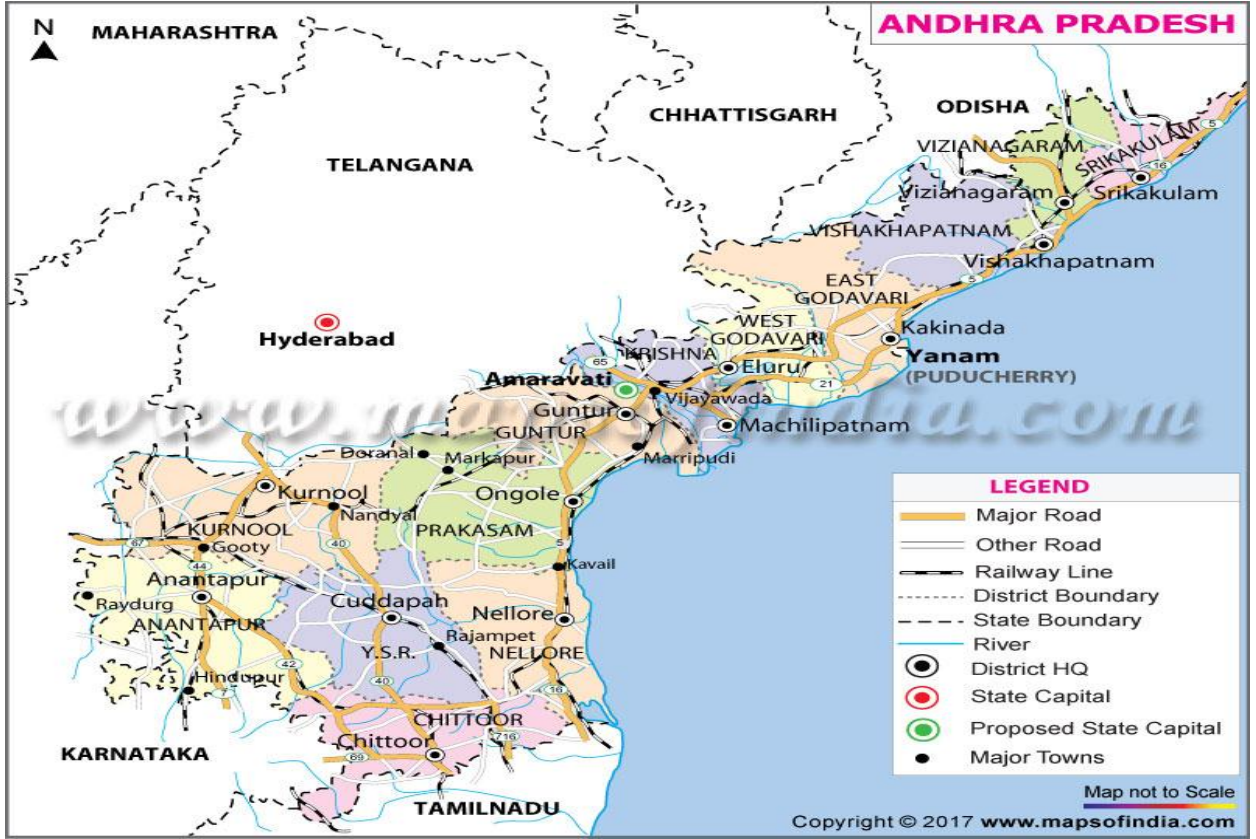

આંધ્રપ્રદેશ

- ❖ સીમાઓ :- ઉત્તર-પશ્ચિમમાં તેલંગણા,ઉત્તરમાં છત્તીસગઢ,ઉત્તર-પૂર્વમાં ઓડીશા, પશ્ચિમમાં કર્ણાટક, દક્ષિણમાં તમિલનાડુ તથા પૂર્વમાં બંગાળની ખાડી આવેલ છે. ભારતની ઉત્તર પૂર્વ છેડે આવેલું રાજ્ય છે.
- ❖ પાડોશી રાજ્યો :- ઓડીશા, છત્તીસગઢ, તેલંગાણા,પોંડુચેરી અને તામિલનાડુ)
- ❖ ક્ષેત્રફળ :- ૧,૬૦,૨૦૫ (ચો.કિ.મિ) (ભારતમાં સાતમું સ્થાન)
- ❖ દેશમાં સ્થાન :-સૌથી મોટું રાજ્ય દેશનું ૮મુ રાજ્ય છે.
- ❖ સ્થાપના :- તા. ૧/૧૧/૧૯૫૬
- ❖ પાટનગર :-વિશાખાપટ્ટનમ
- ❖ સૌથી મોટું શહેર :- હૈદરાબાદ
- ❖ રાજ્યપાલ :-બિશ્વાભુષણ હરિચંદન
- ❖ મુખ્યમંત્રી :-વાય.એસ.જગનમોહન રેડ્ડી
- ❖ સ્પીકર :-
- ❖ રાજભાષા :- તેલુગુ
- ❖ રાજ્ય પક્ષી :- નીલકંઠ (પોપટ)

- ❖ રાજ્ય પશુ :- કાળીયાર
- ❖ રાજ્ય વૃક્ષ :- લીમડો
- ❖ રાજ્ય ફૂલ :-જાસ્મિન (ચમેલી)
- ❖ રાજ્ય ફળ :- કેરી
- ❖ રાજ્ય ગીત :- મા તેલુગુ તલ્લીકી....
- ❖ રાજ્ય રમત :- કબડ્ડી
- ❖ રાજ્ય પ્રાણી :- કાળું હરણ (ચિંકારા)
- ❖ રાજ્ય તહેવાર :-ઉગાદી
- ❖ લોક નૃત્ય :- બુરાંકથા, ઘંટા મર્દાલા, કુમ્મી,મથુરી, વીથી ભગવતમ્,બાથાકમ્મા, ગોબી, ડંડારીયા
- ❖ શાસ્ત્રીય નૃત્ય :- કુચીપૂડી(ગુરુદાસ શર્મા, રાજા રેડ્ડી, શોભા નાયડુ,કેલુચરણ સ્વામી, યામિની કૃષ્ણમૂર્તિ, વેદાન્તમ સત્યનારાયણ)
- ❖ હાઈકોર્ટ :- હૈદરાબાદ (૧૯૫૪)
- ❖ ન્યાયાધીશોની સંખ્યા :- ૨૭
- ❖ મુખ્ય ન્યાયાધીશ :- રમેશ રંગનાથન
- ❖ કુલ વસ્તી :- ૪,૯૩,૮૬,૭૯૯વર્ષ (૨૦૧૧) (વસ્તીમાં દેશનું ૬૨મું રાજ્ય)
- ❖ વસ્તી ક્રમ :-૫મો ક્રમ
- ❖ વસ્તી ગીચતા :- ૩૦૮
- ❖ જાતિ પ્રમાણ :-૯૯૬
- ❖ સાક્ષરતાનો દર :-૬૭.૪૧%
- ❖ લોકસભાની સીટો :- ૨૫
- ❖ વિધાનસભાની સીટો :- ૧૭૫
- ❖ વિધાન પરિષદ :- ૫૪
- ❖ રાજ્યસભાની સીટો :-૧૧
- ❖ જિલ્લાની સંખ્યા :-૨૬ (૧૩ નવા જિલ્લાઓની જાહેરાત -૨૦૨૨)
- ❖ તાલુકાની સંખ્યા :-૧૮૯
- ❖ ગામડાઓ :- ૧૭,૩૬૩
- ❖ મહાનગર :-વિજયવાડા, કાકીનાડા, નેલોર, ગુન્દૂર , વારંગલ, વિશાખાપટ્ટનમ , સિકંદરાબાદ, રાજમહેન્દ્રી
- ❖ એરપોર્ટ :- ૫
- ❖ મુખ્ય પાક :- ચોખા,જુવાર, બાજરી,મકાઈ, તેલીબીયા,કપાસ, કાળીમરી

❖ મુખ્ય ઉદ્યોગ :-

- ⇒ ખાતર ઉદ્યોગ (કાકીનાડા,રામાગુંડમ)
- ⇒ ડેરી ઉદ્યોગ (અનંતપુર)
- ⇒ કાગળ ઉદ્યોગ:-રાજ મહેન્દ્રી તિરૂપતિ, કુર્નૂલ, સિરપુર
- ⇒ રેશમ ઉદ્યોગ :- અનંતપુર, ચિતુર, વિશાખાપટ્ટનમ
- ⇒ રાસાયણિક ખાતર ઉદ્યોગ :- વિશાખાપટ્ટનમ

❖ જાહેર સાહસો :-

- ⇒ ભારત હેવી પ્લેટ એન્ડ વેસલ્સ લિ.(વિશાખાપટ્ટનમ)
- ⇒ હિન્દુસ્તાન કેબલ્સ લિ.(હૈદરાબાદ)
- ⇒ ફર્ટીલાઈઝર કોર્પોરેશન ઓફ ઇન્ડિયા (રામગુંડમ)
- ⇒ હિન્દુસ્તાન મશીન ટુલ્સ લિ.(HMT)(હૈદરાબાદ)

❖ ખનીજ :-

- ⇒ અબરખ :- નેલોર,કૃષ્ણા, વિશાખાપટ્ટનમ,ગુંદૂર,શીંગરેલી
- ⇒ કોલસો :- સિંગારેણી,નેલ્લોર
- ⇒ મેંગેનીઝ :- કડપ્પા, ગુંદૂર, વિશાખાપટ્ટનમ,પશ્ચિમઘાટ ખનીજોથી સમૃદ્ધ છે.
- ⇒ સોનું :- રામગિરી, અનંતપુર
- ⇒ મેંગેનીઝ :- બેલ્લારી,વિશાખાપટ્ટનમ
- ⇒ સીસું :- કડપ્પા, ગુંદૂર,કુર્નૂલ અને નેલ્લોર
- ⇒ યુરેનિયમ :- આંધ્રપ્રદેશના તટીય વિસ્તારોમાં મોનોઝાઇટ રેતીમાંથી ભંડારો મળી આવ્યા છે.
- ⇒ હીરો :- અનંતપૂર

❖ મુખ્ય નદીઓ :- ક્રિષ્ના, ગોદાવરી,ચિત્રાવતી,તુંગભદ્રા,નાગાવલી, સ્વર્ણભુજ, પ્રાણહીતા, ચંપાવતી, શારદા, અરણી

❖ સરોવર :- કોલાર સરોવર,હુસૈન સાગર સરોવર, પુલકિટ સરોવર, હિમાચત સાગર , નિઝામ સાગર

❖ કૃત્રિમ સરોવર :- નાગાર્જુનસાગર (કૃષ્ણા નદી)

❖ ગુફાઓ :- ઉંડાવલ્લી ગુફાઓ, બોરા ગુફાઓ (વિશાખાપટ્ટનમ)

❖ ગિરિમથક :- -

❖ હવાઈ મથક :- તિરૂપતી અને વિશાખાપટ્ટનમ

❖ બંદરો :- વિશાખાપટ્ટનમ,કાકીનાડા,ભૂમિપટ્ટનમ, મછલીપટ્ટનમ અને કલિંગપટ્ટનમ

❖ અભ્યારણ્ય :-

- શ્રીશૈલમ વન્યજીવ અભ્યારણ્ય
- કૃષણા અભ્યારણ્ય
- ગુંડલા બ્રહ્મેશ્વરમ અભ્યારણ્ય,
- રોલ્લાપાડું અભ્યારણ્ય
- કોલ્લેરૂ પક્ષી અભ્યારણ્ય (એલુરુ)
- નેલ્લાપટ્ટુ અભ્યારણ્ય (નેલ્લૂર)
- શ્રી ટડવાઈ અભ્યારણ્ય
- પુલકિટ પક્ષી અભ્યારણ્ય (પુલકિટ)
- ❖ રાષ્ટ્રીય ઉદ્યાન:-
  - મરૂગાર્વાન રાષ્ટ્રીય ઉદ્યાન
  - મહાવીર હરિના વનસ્થલી રાષ્ટ્રીય ઉદ્યાન
  - નાગાર્જુન સાગર ટાઈગર રિઝર્વ
  -
- ❖ પર્વતો :- નલ્લામલ્લાની ટેકરીઓ, ઈમરાલા, પાલીમેડા અને બેલીઠોડા
- ❖ દરિયા કિનારો :- ૯૭૪ કિ.મી
- ❖ પરિયોજનાઓ :- તુંગભદ્રા પરિયોજના , નાગાર્જુનસાગર પરિયોજના
- ❖ જળાશય ડેમ :- હુસેન સાગર સરોવર
- ❖ વિદ્યુત મથકો :-
- ❖ જોવાલાયક સ્થળો :-સાલાર ગંજ સંગ્રહાલય ,તિરૂપતિમંદિરબાલાજી શ્રી વેન્કટેશ્વરમંદિર, કનકદુર્ગા મંદિર (વિજયવાડા),સત્યનારાયણ સ્વામી મંદિર (અનવરમ),શ્રીસેલમ, રામપ્પા મંદિર ,બ્રહ્મામંદિર (આલમપુર),બેલમ ગુફાઓ,ગોલકોંડા કિલ્લો,ચંદ્રગીરી કિલ્લો,વીરભદ્ર મંદિર, લેપાક્ષી મંદિર, શ્રીહરિકોટા (ભારતનું ઉપગ્રહ છોડવાનું મથક), મલ્લિકાર્જુન મંદિર (શ્રીશૈલમ, તારામંદિર, સાંચી સ્તૂપ (વિજયવાડા)
- ❖ મહત્વની યોજનાઓ :-
  - ⇒ બગાડતાલી યોજના
  - ⇒ શ્રીનિધિ યોજના
  - ⇒ ભૂમિ યોજના
  - ⇒ અભયહસ્તમ યોજના
  - ⇒ એન.ટી.આર. ભરોસા યોજના
  - ⇒ એન.ટી.આર. આરોગ્યરક્ષા યોજના(૧૦૪૪ બીમારીમાં રૂ. બે લાખ સુધી વિનામુલ્યે સારવાર)

❖ વિશેષ માહિતી :-

- ગુજરાત પછી બીજા નંબરે દરિયા કિનારો ધરાવતું રાજ્ય છે.
- ચોખાનો સૌથી મોટો ઉત્પાદક છે માટે તેને ભારતનો ચોખાનો કટોરો કહેવામાં આવે છે.
- આંધ્રપ્રદેશના પ્રથમ મુખ્યમંત્રી નીલમ સંજીવ રેડ્ડી (૧૯૫૬) અને પ્રથમ રાજ્યપાલ ચંદ્રલાલ માધવલાલ ત્રિવેદી હતા.
- પ્રથમ વખત રાજ્યમાં રાષ્ટ્રપતિ શાસન ૧૧ જાન્યુઆરી ૧૯૭૩ના રોજ લાગુ કરવામાં આવ્યું હતું.
- એન. ચંદ્રાબાબુ નાયડુ આંધ્રપ્રદેશના અત્યારસુધીના સૌથી લંબો સમય મુખ્યમંત્રી તરીકે રહ્યા હતા.
- આંધ્રપ્રદેશની રાજધાની અમરાવતી કૃષ્ણા નદીને કિનારે આવેલું છે. અમરાવતી સાતવાહન વંશના તેલુગુ શાસકોની પ્રાચીન રાજધાની હતી.
- આંધ્રપ્રદેશ ત્રણ રાજધાની ધરાવતું દેશનું પ્રથમ રાજ્ય છે. જેમાં વિશાખાપટ્ટનમને કાર્યકારી રાજધાણાઈ, અમરાવતીને ધારાસભ્ય રાજધાની અને કુર્નૂલને ન્યાયિક રાજધાની બનાવી છે.
- આંધ્રપ્રદેશની પ્રાચીનકાળમાં અસ્મક મહાજનપદ નામથી ઓળખાતું હતું.
- આંધ્રપ્રદેશને ' ભારતનો ચોખાનો બાઉલ' તરીકે ઓળખવામાં આવે છે.
- આઝાદી પછી ૧૯૫૬માં ભાષાના આધારે દેશનું પ્રથમ રાજ્ય આંધ્રપ્રદેશ બન્યું.
- ભારતમાં સૌથી વધુ અબરખનું 71% ઉત્પાદન આંધ્રપ્રદેશમાં થાય છે.
- ભીમાવરમ ખાતે સ્વાતંત્ર્યસેનાની અલ્લુરી સીતારામ રાજુની 125મી જન્મજયંતી અંતર્ગત 30 ફૂટની ઊંચી કાંચ પ્રતિમાની સ્થાપના કરવામાં આવી છે. અલ્લુરી સીતારામ રાજુને સ્થાનિક આદિવાસીઓ ' મન્યમ વિરૂડુ' (જંગલોના રાજા)તરીકે ઓળખતા હતા.
- આંધ્રપ્રદેશના કુર્નૂલ જિલ્લામાં ગ્રીનકો સમૂહ અને રાજ્ય સરકાર દ્વારા 5,230 મેગાવોટ સંગ્રહ કરવાની ક્ષમતા વાળો દુનિયાનો સૌથી મોટો પુનઃપ્રાપ્ય ઉર્જા સંરક્ષણ પ્રોજેક્ટ સ્થાપવામાં આવશે.
- આંધ્રપ્રદેશના વિશાખાપટ્ટનમ નજીક સિમ્હાદ્રી ખાતે ભારતનો સૌથી મોટો ગ્રીન હાઈડ્રોજન માઈક્રોગ્રિડ પ્રોજેક્ટ સ્થાપવામાં આવશે જે ભારતનો સૌથી પહેલો અને વિશ્વના સૌથી મોટો પ્રોજેક્ટ છે.